

Nr 44.

Av herr **Bengtsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till främjande av mindre jordbruk.*

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 68, har anslaget till främjande av mindre jordbruk, som för innevarande budgetår uppförts i riksstaten med ett belopp av 400,000 kronor, föreslagits begränsat till 37,000 kronor att jämte vid innevarande budgetårs slut beräknad reservation å 40,000 kronor användas dels med 5,500 kronor till genom avtal bunden mönsterjordbrukspremiering i Norrland, dels med 71,500 kronor till undervisningsverksamhet på det mindre jordbrukets område. Däremot föreslås indragning av bidrag under 1933 till premiering av mindre jordbruk ävensom till studieresor för mindre jordbrukare.

Sålunda uti statsverkspropositionen ifrågasatt begränsning av anslaget i fråga överensstämmer med av lantbruksstyrelsen i ärendet avgivet förslag. Nämnda styrelse har emellertid härtill anfört, att en inskränkning av statens verksamhet på detta område icke kan tillrådas »annat än som en åtgärd av rent tillfällig natur på grund av den rådande statsfinansiella situationen». Vidare framhåller styrelsen, att denna inskränkning i första hand bör drabba studieresorna medan däremot en begränsning av den med statsunderstöd från detta anslag bedrivna undervisningsverksamheten icke torde böra komma i fråga. Premieringsverksamheten bör enligt lantbruksstyrelsens förmenande antingen helt inställas eller fortgå uti nuvarande omfattning. Någon form av begränsad premieringsverksamhet anser sig styrelsen icke kunna förorda, då en följd härav »åtminstone i allmänhet komme att bliva den, att de, som kanske mest skulle vara i behov av den hjälp, som premieringen avser att lämna de i premieringshänseende nytillträdande, ännu icke så långt komna mindre jordbrukarna, skulle bliva de lidande. Premieringens största betydelse ligger uti den möjlighet till vidtagande av de tekniska förbättringar, som utdelandet av premielån är avsett att möjliggöra. Statsunderstöd för ändamålet utgår också huvudsakligen till premielån och en begränsning av kostnaderna måste till större delen gå ut över dessa lån». Därest statsfinansiella skäl påfordra en anslagsbeskärning föreslår lantbruksstyrelsen under sådana förhållanden, att statens premieringsverksamhet — med undantag av förutnämnda mönsterjordbrukspremiering i Norrland — inställas för något år.

Den nu rådande jordbrukskrisen drabbar givetvis om än i olika hög grad jordbruk av alla storlekar och inom alla delar av landet. Vilken storleksgrupp av jordbruk, som drabbas hårdast, torde icke vara möjligt att generellt angiva. Med hänsyn till det starkare priset under senare år å animaliska produkter än å brödsäd synes man emellertid vara be-

rättigad påstå, att det mindre jordbruket — jordbruk med en åkerareal under 10 hektar — med sin huvudsakligen på framställning av animaliska produkter inriktade produktion varit och fortfarande är att hänföra till de för jordbrukskrisens verkningar hårdast utsatta. Med hänsyn härtill och till det relativt stora antalet jordbruk av nyssnämnda storlek — i medeltal för hela riket nära 80 procent av totala antalet brukningsdelar och för vissa landsdelar avsevärt över 90 procent — synes angeläget vara, att de åtgärder, som från statsmakternas sida vidtagas i syfte såväl att under kristid stödja jordbruket som att under alla konjunkturlägen genom allmänt främjande av jordbrukets produktions- och marknadsförhållanden skapa bättre förutsättningar för näringens utövande och större möjligheter för jordbrukarna att möta försämrade konjunkturer, böra så planläggas, att desamma i avsevärd grad komma det mindre jordbruket till godo. Med beaktande härav har riksdagen jämväl på sistone vidtagit direkta kristidsbetonade stödåtgärder, som även kommit det mindre jordbruket till godo, samt vidare under en följd av år anvisat anslag, speciellt avsedda att främja det mindre jordbrukets produktionsförhållanden.

Vissa av sistnämnda anslag hava anvisats för speciella ändamål såsom till främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk, betesförbättringar etc., men därjämte har alltsedan år 1901 i riksstaten uppförts förutnämnda anslag till främjande av det mindre jordbruket i allmänhet. För budgetåret 1933/1934 föreslås nu detta anslag avsevärt begränsat bl. a. genom indragning av med statsmedel understödd premiering av ifrågavarande jordbruk.

Huru länge den nuvarande jordbruksdepressionen kommer att fortfa- ra och huru länge de ekonomiskt redan hårt pressade jordbruken, icke minst de mindre, kunna motstå påfrestningarna, torde för närvarande undan- draga sig bedömande. Att depressionen emellertid kommer att fortfa- ra även under 1933 torde vara tämligen säkert och att det mindre jordbruket jämväl under innevarande år behöver all den hjälp, det kan genom stats- makterna erhålla, kan ej heller betvivlas. Då såsom lantbruksstyrelsen framhållit den största betydelsen av premieringen av mindre jordbruk är att den skapar möjlighet till tekniska förbättringar och då den mindre jordbrukaren härigenom gives större motståndskraft mot följderna av nu- varande lågkonjunktur ävensom beredes större möjlighet att utnyttja det kapital, jorden representerar, synes ifrågavarande premieringsverksamhet hava från såväl social som nationalekonomisk synpunkt en icke minst under nuvarande depressionstider synnerligen betydelsefull uppgift. An- slag för ändamålet synas under sådana förhållanden vara väl använda statsmedel och böra anvisas jämväl för budgetåret 1933/1934.

Då vi i likhet med lantbruksstyrelsen hålla före, att en begränsning av ifrågavarande verksamhet icke är möjlig, synes verksamheten böra fortgå i oförminskad omfattning och enligt nu gällande grunder. För ifrågavarande ändamål ha för år 1931 — det senaste år, för vilket upp-

gifter finnas tillgängliga — av statsmedel utanordnats i runt tal 287,000 kronor. Utöver i statsverkspropositionen föreslaget anslag, 37,000 kronor, torde sålunda erfordras ytterligare förstnämnda belopp. Det sammanlagda statsanslaget torde alltså kunna beräknas till 324,000 kronor.

På grund av det sagda få vi sålunda hemställa,

att riksdagen måtte med anledning av statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 68, besluta att till främjande av mindre jordbruk för budgetåret 1933/1934 i stället för äskade 37,000 kronor anvisa ett extra reservationsanslag av 324,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1933.

Carl Bengtsson.

M. Svensson.

Ernst Lundell.

J. B. Johansson.

